

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

X

**ВСЕУКРАЇНЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

27-28 квітня 2023 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 27-28 квітня 2023 року)

Суми, 2023

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали десятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 27–28 квітня 2023 р.) / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2023. 367 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Ксенія Чорна,

аспірантка кафедри журналістики та філології

Сумського державного університету

ОПТИМАЛЬНА ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МЕДІЙНИКІВ

Актуальність роботи. Дискурс щодо рівня підготовки майбутніх медійників точиться вже тривалий час. Яким же має бути випускник спеціалізованих кафедр, факультетів? Дискусія-суперечка час від часу загострюється як в освітньому середовищі, так і в медійній галузі зокрема. Практики дорікають університетам, що молоді фахівці недостатньо обізнані з сучасними інформаційними технологіями, цифровими інструментами, мають слабе уявлення про крос-медійну концепцію редакційної діяльності, позбавлені навичок збору, оброблення та структурування фактажу на різних платформах для різних медіа, фактчекінгу тощо. Теоретики ж передовсім скаржаться на брак матеріальної бази ЗВО, яка б дозволила максимально наблизити навчальний процес до реалій діяльності засобів масової інформації.

Причин насправді чимало й вони різні. Але дійсно, не всі університети можуть похвалитися належним матеріальним оснащенням, наприклад, таким, як у Сумському державному університеті, де, окрім загальноуніверситетських ресурсів на кафедрі журналістики та філології, функціонують три комп'ютерних класи, дві навчальні студії: радійна й телевізійна.

Водночас постає питання: йдеться про звичайні навчальні лабораторії, належним чином обладнанні, чи все ж про базову модель редакційно-виробничого конвеєру, спробу відтворити повний доладний технологічний цикл виробництва контенту як для традиційних електронних медіа (радіо-телемовлення), так і сучасних новітніх (онлайн-видання, контент для соцмереж, відеохостинг YouTube та інші).

Які ж чинники забезпечать реальні польові умови, де діють засоби

масової інформації та виконують свої обов'язки журналісти? Очевидно, що, окрім належного повноцінного технічного оснащення лабораторій, це ще й питання методики викладання, функцій викладачів, мотивації студентів, залучення практиків та налагодження тісних контактів з роботодавцями, прийняття необхідних нагальних рішень на рівні університету.

Мета роботи – проаналізувати кафедральні (університетські) можливості задля побудови оптимальної практико-орієнтованої моделі ефективної підготовки медійників.

Об'єкт – навчальні радіо- телестудії (лабораторії).

Предмет – методологія викладання дисциплін, пов'язаних з виробництвом аудіо- відеоконтенту, забезпечення практики, можливості створення умов максимально й точно наближених (відтворених) до виробничих.

Основні результати дослідження. Проблема підготовки кадрів, які б могли результативно працювати у конвергентних редакціях на різних мультимедійних платформах, вкрай нагальна та важлива. На це звертає увагу університетської спільноти дослідниця А. Л. Лісневська у науковій публікації «До питання роботи журналіста з відеоконтентом в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі» [2]. І. Л. Гаврилюк у праці «Візуальний контент місцевої онлайнжурналістики: сучасні тенденції та проблеми» підсумовує: «Місцеві онлайн-медіа мають чітко розуміти, що рівень їх конкурентноспроможності залежить від багатьох чинників, один із яких – це посилення та урізноманітнення візуальної складової» [1]. Адже в умовах воєнного часу, економічної стагнації боротьба за аудиторію, рейтинги та, врешті-решт, за рекламодавця, тенденції у тележурналістиці з вироблення інфотейнменту (information + entertainment), інші актуальні процеси масмедійного простору спонукають до вдосконалення інструментарію щодо вироблення якісного аудіовізуального контенту.

Пропонуємо три моделі (типи) якісної підготовки медійників.

Модель перша (тип перший). Навчально-творчі радіо- телелабораторії.

Вочевидь, що вона є результативною під час занять із профільних дисциплін («Телевиробництво», «Радіовиробництво», «Фотосправа», «Фотожурналістика», «Телеоператорство», «Майстерність радіо-телеведучого», «Аудіовізуальні мистецтва» та інші), для самостійної роботи студентів з отримання професійних навичок роботи з відеокамерами різних типів, студійними мікрофонами, вигородками та побудовою мізансцен, світлом, радіосистемами, телесуфлером, моніторами, комп'ютерними програмами редагування відео/аудіо, ріпроекцією, з інших цифрових телевізійних технологій. Лабораторія дозволяє експериментувати, креативити, вправлятися у різних техніках і технологіях, не турбуючись схибити, помилитись чи виглядати незугарним та неспроможним. Такі заняття мотивують, додають впевненості, дозволяють самостійно дійти певних висновків та піднятися на новий фаховий рівень, послуговуючись алгоритмом «навички–знання–зміна відносин». Вправи надихають на продукування оригінальних ідей, розробок тем, проєктів тощо. Студенти охоче працюють у лабораторіях колективно, виготовляючи навчальні продукти: піарний, рекламний, журналістський, конкурсний/фестивальний, інший контент. Функція викладача у цьому випадку радше – наставник, порадник.

Недоліки у тому, що йдеться про імітацію процесу, рольову гру, у якій неможливо передбачити всі реальні обставини, створити повний технологічний цикл, відтворити цілковито чи частково робочий таймінг електронних медіа, професійні ризики та складність систем виробничого процесу.

Модель друга (тип другий). Точно й достовірно наблизити умови навчальних лабораторій до виробничих, об'єднавши в єдиний ланцюжок технічні та людські ресурси не тільки кафедри, а й університету. І тут навряд чи йдеться про доцільність отримання ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на регулярне мовлення у тих же цифрових мультиплексах. Бо ж у цьому типі жодних навчальних баз, ресурсів ЗВО буде недостатньо. Забезпечити виробничі технології, організацію, таймінг тощо, відповідно до інструкцій, якими користуються у редакціях телерадіокомпаній,

дозволило б власне виробництво аудіовізуального контенту, наприклад, для обраної (чи спеціально створеної) платформи відеохостингу YouTube.

Ключовий аспект такої діяльності – саме стала періодичність виготовлення авторського продукту. Точно визначений дедлайн виконання завдань та їх публікації міг би вдало відтворити, наприклад, безперервний новинний цикл збору, обробки та поширення інформації. Перевага моделі в тому, що встановлений проміжок часу, в залежності від наявного інструментарію, знань та навичок студентів, умов і обставин можна зменшувати, гнучко адаптувати, поступово підводячи групу до опанування фахових стандартів. Здобувачі освіти по чергово могли б виконувати ті чи інші професійні обов'язки, що сприяло б кращому розумінню функціоналу, редакційної політики ЗМІ, отриманню навичок командної взаємодії, викликів у ситуації форс-мажору тощо.

Роль викладача у цій моделі – головний редактор, шеф-редактор, режисер чи продюсер. Виконання певної ролі науково-педагогічними, іншими працівниками посприяло б, певною мірою, їх стажуванню, уникаючи при цьому переривів чи зупинок у навчальному процесі. У цьому форматі природнім виглядає й такий важливий етап підготовки медійників, як проходження виробничої практики.

Вади й недоліки: виробничий процес, наближений до реального, вимагає чималих зусиль, передусім вільного часу задля зосередження уваги на виготовленні якісного інформаційного продукту. Для кафедри й університету – це ще й потреба у додаткових фінансових, технічних ресурсах.

Модель третя (третій тип): комбінована, змішана. З огляду на мету, варто розглядати й поєднання одразу обох моделей, тобто використання змішаних практик. Комбінований підхід до функціонування навчальної лабораторії виглядає доречним, наприклад, за відсутності належної технічної бази, цифрових гаджетів, комп'ютерних програм, браку кадрового потенціалу.

Висновки. Усі три моделі (типи) функціонування навчальних радіо-телелaboratorій можуть бути ефективними у процесі підготовки

висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців для вітчизняної медіагалузі.

Кожен ЗВО з огляду на наявні технічні, кадрові ресурси, завдання може обирати власну оптимальну модель, яка забезпечить якісну практико-орієнтовну підготовку журналістів, рекламистів, піарників за системою освітніх рівнів.

Список використаних джерел:

1. Гаврилюк І. Л. Візуальний контент місцевої онлайн-журналістики: сучасні тенденції та проблеми. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80364/1/Havryliuk_Obraz_1_2020.pdf
2. Лісневська А. Л. До питання роботи журналіста з відеоконтентом в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33902/1/A_lisnevskaja_DPRJ.pdf
3. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика / за загал. ред. В. Іванова; пер. з нім. В.Климченка. Київ: Академія української преси, 2019. 234 с.

Науковий керівник: Жиленко І. Р., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та філології Сумського державного університету.

Ірина Жиленко,

доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики та філології
Сумського державного університету

Костянтин Родченко,

студент Сумського державного університету

НЕСКІНЧЕННА МОДЕЛЬНА КОНФРОНТАЦІЯ, АБО ОБ'ЄКТИВНІСТЬ У ЖУРНАЛІСТИЦІ У МИНУЛОМУ І В НАШ ЧАС

Актуальність роботи. Питання об'єктивності у журналістиці було і залишається актуальним. Його вивчали Д. Гілмор (підкреслював зв'язок